

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Донецький національний медичний університет ім. М. Горького

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор ДонНМУ
Проф. О.М.Талалаєнко

“ ”

РОБОЧА ПРОГРАМА

ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА

Для спеціальності 7.110106 «Стоматологія»

Факультет – стоматологічний

Кафедра – пропедевтичної та внутрішньої медицини

Нормативні дані:

Форма навчання	Курс	Семестр	Кількість годин				СРС
			кредитів	Всього годин	аудиторних		
					лекцій	практичних	
Денна	II-IV	IV-VII	8,5	255	46	140	69

Робочу програму склали: проф. Ігнатенко Г.А., доц. Такташов Г.С.

Програму обговорено на засіданні кафедри “ ____ ” _____ 2011 р.

Протокол №

Завідувач кафедри

член-кор.НАМНУ, проф. Ігнатенко Г.А.

Програму ухвалено на засіданні циклової методичної комісії

“ ____ ” _____ 2011 р., протокол №

Голова циклової методичної комісії з терапії

д.м.н., проф. Губергріц Н.Б.

Програму розроблено на підставі типової програми для студентів 2-5 курсів стоматологічних факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації для навчання за модульнорейтинговою системою “Пропедевтика внутрішньої медицини, внутрішня медицина, медицина надзвичайних ситуацій, екстрена та невідкладна медична допомога”, Київ-Полтава, 2010, затвердженої головним управлінням освіти, науки та інформаційно-аналітичного забезпечення МОЗ України від 2010р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з внутрішньої медицини для вищих медичних закладів освіти України III—IV рівнів акредитації складена для спеціальностей 7.110106 «Стоматологія» напряму підготовки "Медицина" відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) та освітньо-професійних програм підготовки фахівців, затверджених МОН та МОЗ України № 929 від 07.12.2009р.

Відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни „внутрішня медицина” здійснюється в IV-VII семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: пропедевтики внутрішньої медицини, медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії з якими інтегрується програма внутрішньої медицини. У свою чергу, внутрішня медицина як клінічна дисципліна формує засади вивчення студентом організму людини як єдиного цілого, висвітлює взаємозв'язок патології ротової порожнини та внутрішніх органів, визначає навички клінічного обстеження і надання невідкладної допомоги хворим на госпітальному етапі та в надзвичайних ситуаціях, що може стати вирішальним фактором життя та здоров'я хворого. Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонської декларації. Згідно з навчальним планом підготовки фахівців, на вивчення навчальної дисципліни „внутрішня медицина” виділено 8,5 кредитів (255 годин), 186 годин з яких складає аудиторна підготовка (у вигляді лекцій - 46 годин та практичних занять - 140 годин) й 69 годин - самостійна робота студентів. Програма дисципліни структурована на 2 модуля, до складу яких входять змістові модулі. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS - залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю (залікового кредиту).

Програма навчальної дисципліни "внутрішня медицина" представлено:

Модуль 1. "Основи внутрішньої медицини: хвороби органів дихання, кровообігу, сечовиділення, травлення, ревматичні хвороби".

- 1.Хвороби органів дихання
- 2.Хвороби органів кровообігу
- 3.Ревматичні хвороби
- 4.Хвороби органів травлення
- 5.Хвороби органів сечовиділення

Модуль 2. „Основи внутрішньої медицини: хвороби кровотворення, ендокринної та імунної систем, алергічні хвороби”.

- 1.Хвороби ендокринної системи та обміну речовин
- 2.Хвороби органів кровотворення.
- 3.Захворювання імунної системи в практиці стоматолога. Алергічні хвороби. Вторинний імунodefіцит.

Видами навчальної діяльності студента, згідно з Навчальним планом, є лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів (СРС). Практичні заняття проходять у терапевтичній клініці та складаються з чотирьох структурних частин: 1) засвоєння теоретичної частини теми, 2) демонстрація викладачем методики дослідження тематичного хворого, 3) робота студентів по відпрацюванню практичних навичок біля ліжка хворого під контролем викладача та курацію хворих з написанням історії хвороби, 4) вирішення ситуаційних завдань та тест-контроль засвоєння матеріалу. Основне місце при проведенні практичних занять відводиться методам обстеження, формування діагнозу та основам лікування хворого. На підставі опанування клінічних методів обстеження хворого, вміння їх інтерпретувати, оцінювати та аналізувати у студента формується клінічне мислення та навички встановлення діагнозу з подальшими заходами лікування. Головним завданням є навчити студентів сприймати організм людини як єдине ціле, висвітлити взаємозв'язок патології ротової порожнини та внутрішніх органів, виробити навички швидкого обстеження і надання невідкладної допомоги хворим на догоспітальному етапі та в надзвичайних ситуаціях. Адже ротова порожнина тісно пов'язана з різними органами і системами. При деяких захворюваннях внутрішніх органів перші симптоми дуже часто виявляються саме на слизовій оболонці ротової порожнини, що спонукає хворого звертатись до лікаря-стоматолога. Крім того, в практиці роботи лікаря-стоматолога можливе виникнення тих чи інших невідкладних станів, обумовлених патологією внутрішніх органів, і тактика, яку обере лікар-стоматолог, може стати вирішальним фактором життя та здоров'я хворого. У лекційному курсі максимально використовуються різноманітні дидактичні засоби - мультимедійні презентації, учбові кінофільми, слайди, магнітофонні записи, демонстрація тематичних хворих.

Самостійна робота студентів посідає у вивченні дисципліни вагомe місце. Окрім традиційної передаудиторної та позааудиторної підготовки студентів з теоретичних питань внутрішньої медицини, вона включає роботу студентів у відділеннях терапевтичного стаціонару, клінічних лабораторіях та відділеннях функціональної діагностики в позааудиторний час, ефективність якої забезпечується викладачами та допоміжним персоналом кафедри.

Поточна навчальна діяльність студента контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей. Оцінювання навчальної діяльності проводиться з двох складових частин заняття: теоретичної і практичної. В залежності від характеру діяльності застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: тести (комп'ютерні), можливі ситуаційні завдання, контроль виконання практичних навичок з методів обстеження хворого з подальшою інтерпретацією отриманих даних, аналіз й оцінка результатів інструментальних та лабораторних досліджень, засобів лікування.

Підсумковий контроль засвоєння модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових модульних заняттях. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою та виставляється за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Для тих студентів, які хочуть поліпшити успішність з дисципліни за шкалою ECTS, підсумковий контроль засвоєння модуля здійснюється у відповідності до нормативних документів додатково за графіком, затвердженим у навчальному закладі.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення внутрішньої медицини - **кінцеві цілі**, які встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. На підставі кінцевих цілей до кожного змістового модулю сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Кінцеві цілі внутрішньої медицини:

- володіти методами діагностики патології внутрішніх органів за синдромним та нозологічним принципами
- визначати попередній клінічний діагноз соматичних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнта
- оцінювати вплив стоматологічної патології та захворювань зубощелепної системи на виникнення і перебіг внутрішніх хвороб
- надавати лікарську допомогу при основних невідкладних станах в клініці внутрішніх хвороб.
- визначати роль та місце лікаря-стоматолога в профілактиці внутрішніх хвороб та їх ускладнень.

Структурований план з дисципліни «Внутрішня медицина»

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів	Аудиторних		СРС		
		Лекції	Практичні заняття			
	255/8,5	46	140	69	2-4	
Модуль 1	165/ 5,5	30	90	45	2-3	Поточний та підсумковий модульний: - Тест-контроль - Контроль практичних навичок - Аналіз результатів інструментальних досліджень
У тому числі: підсумковий модульний контроль засвоєння модуля	6		4	2	3	Підсумковий модульний (стандартизований)
Модуль 2	90/ 3,0	16	50	24	4	Поточний та підсумковий модульний: - Тест-контроль - Контроль практичних навичок - Аналіз результатів інструментальних досліджень
У тому числі: підсумковий модульний контроль засвоєння двох модулів	6		4	2	4	Підсумковий модульний (стандартизований)

Структура робочої навчальної програми

Модулі, змістові модулі, теми	Кількість годин (кредитів)				Рік навчання	Вид контролю
	Всього год/кредит	аудиторних		СРС		
		лекцій	практичних			
Всього	255/8,5	46	140	69	2-4	
Модуль 1. "Основи внутрішньої медицини: хвороби органів дихання, кровообігу, травлення, ревматичні хвороби". Цілі модуля: 1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці. 2. Демонструвати володіння навичками обстеження хворих та аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження. 3. Демонструвати володіння навичками визначати клінічний діагноз соматичних захворювань, що потребують особливої тактики лікаря-стоматолога з ведення пацієнта. 4. Оцінювати значення соматичної патології для виникнення та перебігу хвороб органів ротової порожнини та роль патології органів ротової порожнини в розвитку соматичних захворювань. 5. Визначати роль та місце лікаря-стоматолога в профілактиці внутрішніх хвороб та їх ускладнень. 6. Надавати лікарську допомогу при основних невідкладних станах в клініці внутрішніх хвороб.	165/5,5	30	90	45	2-3	
Змістові модулі:						
Змістовий модуль 1. Хвороби органів дихання <i>Конкретні цілі:</i> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з хворобами органів дихання - Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Трактувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини - Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах	34	4	14	16	2	Поточний контроль у вигляді виконання різноманітних завдань – тестів формату А, тестів з конструктивною побудовою відповіді тощо;
1.1 Тема: Дихальна недостатність. Хвороби органів дихання з огляду лікаря-стоматолога. Принципи надання невідкладної допомоги. Гостра дихальна недостатність, її причини та невідкладна допомога. Пневмоторакс. Асфіксія. набряк легень. Основи біобезпеки та біоетики. Правові та медико-соціальні аспекти регулювання системи охорони здоров'я на засадах біоетики. Державне регулювання біомедичних втручань в організм людини, вакцинопрофілактика. Біоетичні проблеми демографічної кризи та шляхи її вирішення. Питання імунопрофілактики.						
1.2 Тема: Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ). Етіологія, патогенез, клініка, принципи діагностики та лікування. Диференційна діагностика. Синдром бронхіальної обструкції. Емфізема легень. Особливості стоматологічної тактики. Питання реабілітації та профорієнтації.						

<p>1.3 Тема: Бронхіальна астма. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перебіг. Ускладнення. Прогноз. Профілактика. Критерії ступенів тяжкості бронхіальної астми. Значення санації ротової порожнини для первинної та вторинної профілактики бронхіальної астми. Напад бронхіальної астми на стоматологічному прийомі: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Поняття про астматичний статус. Стоматологічні аспекти клініки бронхіальної астми. Особливості стоматологічної тактики при лікуванні хворих на бронхіальну астму. Питання реабілітації та профорієнтації.</p>						
<p>1.4 Тема: Плевральний синдром. Етіологія, патогенез, клініка, плевриту та гідроторакса, принципи діагностики та лікування. Особливості тактики лікаря-стоматолога при цих станах</p>						
<p>1.5 Тема: Пневмонії. Етіологія, патогенез, клініка, принципи діагностики та лікування. Питання діф.діагностики інф. захворювань. Стоматологічні аспекти ведення хворих.</p>						
<p>1.6 Тема: Нагнійні захворювання легень. Бронхоектатична хвороба: визначення, етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, медикаментозне і хірургічне лікування, профілактика. Абсцес легені: визначення, етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, консервативне лікування, показання до хірургічного лікування, профілактика. Поняття про гангрену легені. Стоматологічні аспекти клініки і профілактики абсцесу легені.</p>						
<p>1.7 Тема: Рак легені: теорії виникнення злоякісних пухлин, фактори ризику, класифікація, клініка, діагностика, лікування, показання до хірургічного лікування, профілактика. Стоматологічні аспекти клініки раку легені. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують променеву терапію (на прикладі раку легені).</p>						
<p>Змістовий модуль 2. Хвороби органів кровообігу <i>Конкретні цілі:</i> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з хворобами органів кровообігу - Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Трактувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини - Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах</p>	42	10	22	10	2-3	Поточний контроль у вигляді виконання різноманітних завдань – тестів формату А, тестів з конструктивною побудовою відповіді тощо;
<p>2.1 Тема: Артеріальні гіпертензії. Поняття про нормальний АТ та артеріальну гіпертензію. Розповсюдженість. Класифікація АГ по рівню АТ і ураженню органів-мішеней. Есенціальна артеріальна гіпертензія - гіпертонічна хвороба. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перебіг. Ускладнення. Прогноз. Профілактика. Лабораторне та інструментальне дослідження. Стоматологічна тактика ведення хворих на артеріальну гіпертензію. Обсяг надання стоматологічної допомоги в залежності від рівня артеріального тиску. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики артеріальної гіпертензії. Вплив на фактори ризику.</p>						

<p>2.2 Тема: Симптоматична артеріальна гіпертензія. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перебіг. Ускладнення. Прогноз. Профілактика. Лабораторне та інструментальне дослідження. Гіпертензивний криз на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Класифікація гіпертонічних кризів. Гіпертонічні кризи I та II типу, ускладнені та неускладнені. Невідкладна допомога. Основні антигіпертензивні препарати. Роль стоматолога в профілактиці.</p>						
<p>2.3 Тема: Атеросклероз. Визначення. Етіологія. Фактори ризику. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перебіг. Прогноз. Профілактика. Стадії перебігу. Органні ураження. Ішемічна хвороба серця (ІХС): фактори ризику, патогенез, клінічні форми, класифікація. Хронічні форми ІХС: класифікація, патогенез, клініка, інструментальна діагностика, принципи лікування та профілактики. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики атеросклерозу та ІХС.</p>						
<p>2.4 Тема: ІХС. Стенокардії. Клінічні форми. Нестабільна стенокардія. Напад стенокардії на стоматологічному прийомі: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Стоматологічні аспекти клініки хронічної ІХС. Тактика надання стоматологічної допомоги пацієнтам із хронічною ІХС.</p>						
<p>2.5 Тема: ІХС. Гострий коронарний синдром: визначення, класифікація, принципи терапії. Інфаркт міокарда: визначення, патогенез, класифікація, типовий і атипові клінічні варіанти гострого періоду, методи діагностики, ускладнення, діагностика резорбційно-некротичного синдрому, зміни ЕКГ. Зміни в ротовій порожнині у хворих на інфаркт міокарду.</p>						
<p>2.6 Тема: ІХС. Гострий інфаркт міокарду. Лікування. Ускладнення інфаркту міокарду ранні та пізні. Невідкладна допомога. Діагностика, класифікація, лікування кардіогенного шоку. Інфаркт міокарда на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.</p>						
<p>2.7 Тема: : Раптова зупинка кровообігу. Первинна зупинка серця (раптова коронарна смерть). Фібриляція шлуночків. Асистолія. Принципи серцево-легеневої реанімації. Раптова коронарна смерть на стоматологічному прийомі: визначення, групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.</p>						
<p>2.8 Тема: Серцева недостатність. Гостра серцева недостатність (ліво- та правошлуночкова) на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Тромбоемболія легеневої артерії: визначення, фактори ризику, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Хронічна серцева недостатність: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, лікування, профілактика. Хронічне легеневе серце: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Особливості лікарської тактики під час стоматологічних втручань у хворих з серцевою недостатністю.</p>						
<p>2.9 Тема: Аритмії серця. Екстрасистолія. Порушення ритму небезпечні для життя хворого. Принципи профілактики та лікування. Пароксизмальна надшлуночкова тахікардія на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Пароксизмальна шлуночкова тахікардія на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Показання до електроімпульсної терапії.</p>						

<p>2.10 Тема: Миготлива аритмія. Тріпотіння передсердь (фібриляція передсердь). Етіологія. Патогенез. Постійна форма миготливої аритмії. Класифікація, клініка, ЕКГ-діагностика, принципи лікування. Тактика стоматолога при веденні пацієнтів, які тривало приймають аспірин або пероральні антикоагулянти. Пароксизмальна форма миготливої аритмії на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Блокади серця. Повна атріовентрикулярна блокада, Синдром Морган'ї-Адамса-Стокса на прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Стоматологічні аспекти ведення хворих з аритміями.</p>						
<p>2.11 Тема: Артеріальні гіпотензії. Гостра судинна недостатність. Непритомність. Колапс. Шок. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перебіг. Ускладнення. Прогноз. Невідкладна допомога на стоматологічному прийомі, групи ризику, провокуючі фактори, профілактика.</p>						
<p>Змістовий модуль 3. Ревматичні хвороби <i>Конкретні цілі:</i> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з ревматичними хворобами - Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Тракувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини - Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах</p>	36	6	24	6	3	Поточний контроль у вигляді виконання різноманітних завдань – тестів формату А, тестів з конструктивною побудовою відповіді тощо;
<p>3.1 Тема: Ревматична хвороба. Гостра ревматична гарячка. Хронічна ревматична хвороба серця. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Стоматологічні аспекти клініки ревматичної лихоманки. Діагностика. Лікування. Перебіг. Ускладнення. Прогноз. Особливості стоматологічної тактики у хворих на ревматичну лихоманку. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці та лікуванні. Профілактика та принципи протирецидивного лікування ревматичної хвороби.</p>						
<p>3.2 Тема: Інфекційний ендокардит. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування. Перебіг та прогноз хвороби. Стоматологічні аспекти клініки інфекційного ендокардиту. Особливості стоматологічної тактики у хворих на інфекційний ендокардит. Тактика стоматолога при санації гнійних уражень зубо-щелепної системи. Роль стоматолога в профілактиці інфекційного ендокардиту: показання до профілактичного прийому антибіотиків, схеми антибіотикопрофілактики.</p>						
<p>3.3 Тема: Набуті вади серця. Мітральні вади. Мітральна недостатність. Мітральний стеноз. Етіологія, особливості гемодинаміки, клініка, діагностика, принципи лікування, показання до хірургічної корекції, профілактика. Аортальні вади. Аортальна недостатність. Аортальний стеноз. Етіологія, особливості гемодинаміки, клініка, діагностика, принципи лікування, показання до хірургічної корекції, профілактика. Стоматологічна тактика ведення хворих з набутими вадами серця.</p>						

<p>3.4 Тема: Системні захворювання сполучної тканини. Системна склеродермія: визначення, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Стоматологічні прояви системної склеродермії. Синдром Рейно: визначення, етіологія, клініка, лікування. Синдром Шегрена: визначення, етіологія, клініка, лікування. Стоматологічні прояви синдрому Шегрена. Тактика ведення хворих на синдром Шегрена в практиці стоматолога. Ревматоїдний артрит: визначення, клініка, діагностика, лікування. Стоматологічні прояви ревматоїдного артриту. Особливості стоматологічної тактики при ревматоїдному артриті. Системний червоний вовчак: визначення, клініка, діагностика, лікування. Стоматологічні прояви системного червоного вовчака. Тактика ведення хворих на системний червоний вовчак в практиці стоматолога. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують системну глюкокортикоїдну терапію (на прикладі хворих на системний червоний вовчак). Системні васкуліти: визначення, класифікація, етіологія. Клініка і лікування вузликowego поліартеріїту. Стоматологічні прояви системних васкулітів. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці та лікуванні. 4дн-4дн пр. +в т.ч.3д лекції</p>						
<p>Змістовий модуль 4. Хвороби органів травлення <i>Конкретні цілі:</i> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з хворобами органів травлення - Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Трактувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах</p>	24	6	12	6	3	
<p>4.1 Тема: Гастрити. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, особливості больового синдрому, лабораторні та інструментальні методи діагностики. Взаємозв'язок між патологією шлунку та ротової порожнини. Принципи лікування. Роль стоматолога в профілактиці хвороб шлунково-кишкового тракту. Виразкова хвороба шлунка та 12-палої кишки. Визначення. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Ускладнення: пенетрація, перфорація, кровотеча, стеноз воротаря, малігнізація. Особливості больового синдрому при неускладнених та ускладнених формах виразкової хвороби. Невідкладна терапія. Роль стоматолога у профілактиці. Хронічні захворювання кишечника. Хронічний ентерит: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лікування, профілактика. Стоматологічні аспекти клініки хронічного ентериту. Роль стоматолога в профілактиці дисбіозу кишечника. Запальні захворювання товстої кишки (неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона): фактори ризику, патогенез, клініка, ускладнення, лікування. Синдром подразненого кишечника: фактори ризику, класифікація, клініка, лікування, профілактика. Роль стоматолога у профілактиці. Значення порушень жування у виникненні і розвитку патології ШКТ.</p>						

<p>4.2 Тема:Панкреатити. Визначення. Особливості больового синдрому. Діагностика. Невідкладна допомога. Холецистити. Жовчнокам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Ускладнення. Ознаки в ротовій порожнині. Механічна жовтяниця, її діагностика. Диференціальна діагностика жовтяниць. Печінкова колька. Роль стоматолога у профілактиці.</p> <p>Хронічні гепатити. Цирози печінки. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Стоматологічні прояви хронічних захворювань печінки. Особливості стоматологічної тактики при хронічних захворюваннях печінки. Правила безпеки при наданні стоматологічної допомоги хворому, який інфікований вірусами гепатитів В, С, D. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики хронічних захворювань печінки вірусної та алкогольної етіології. Невідкладна допомога при печінковій комі (гепатаргії), кровотечі з вен стравоходу, значному асциті.</p> <p style="text-align: right;"><i>3дн-2дн пр. +1д лекції</i></p>						
<p>Змістовий модуль 5. Хвороби органів сечовиділення <i>Конкретні цілі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з хворобами органів сечовиділення - Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Тракувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини - Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах 	23	4	14	5	3	
<p>5.1 Тема: Пієлонефрити. Сечокам'яна хвороба. Основні синдроми Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, ускладнення та принципи лікування. Роль санації вогнищ інфекції в профілактиці.</p>						
<p>5.2 Тема: Гломерулонефрити. Поняття про хронічну хворобу нирок. Гострий та хронічний гломерулонефрит. Нефротичний синдром. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Роль стоматолога у профілактиці. Ускладнення. Невідкладна допомога при нефрогенній артеріальній гіпертензії. Значення санації ротової порожнини в профілактиці та лікуванні.</p>						
<p>5.3 Тема: Гостра ниркова недостатність. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Уремія. Уремична кома. Невідкладна допомога. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці загострень. Стоматологічні аспекти клініки хронічної ниркової недостатності. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які знаходяться на хронічному гемодіалізі. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують імуносупресивну терапію (на прикладі хворих з трансплантованою ниркою). <i>3дн-3дн пр. +в т.ч.2дня лекції</i></p>						
<p>Підсумковий контроль засвоєння модулю 1.</p>	6		4	2		<p>підсумковий модульний: -Тест-контроль -Контроль практичних навичок -Аналіз результатів інструментальних досліджень</p>

<p>Модуль 2. "Основи внутрішньої медицини: хвороби кровотворення, ендокринної та імунної систем, алергічні хвороби".</p> <p>Цілі модуля:</p> <p>1. Демонструвати володіння навичками обстеження хворих та аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження.</p> <p>2. Демонструвати володіння навичками визначати клінічний діагноз соматичних захворювань, що потребують особливої тактики лікаря-стоматолога з ведення пацієнта.</p> <p>3. Оцінювати значення соматичної патології для виникнення та перебігу хвороб органів ротової порожнини та роль патології органів ротової порожнини в розвитку соматичних захворювань.</p> <p>4. Визначати роль та місце лікаря-стоматолога в профілактиці внутрішніх хвороб та їх ускладнень.</p> <p>5. Надавати лікарську допомогу при основних невідкладних станах в клініці внутрішніх хвороб.</p>	90/ 3,0	16	50	24	4	
<p>Змістові модулі:</p>						
<p>Змістовий модуль 6. Хвороби ендокринної системи та обміну речовин</p> <p><i>Конкретні цілі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з хворобами органів ендокринної системи та обміну речовин - Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Трактувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини - Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах 	34	8	18	8	4	Поточний контроль у вигляді виконання різноманитних завдань –тестів формату А, тестів з конструктивною побудовою відповіді тощо;
<p>6.1 Тема: Цукровий діабет (ЦД).Визначення. Класифікація. ЦД 1 типу. Значення вірусної агресії та імунних порушень. Розповсюдженість. Патогенез. Симптоматика. Лабораторна діагностика. Ступені важкості. Ускладнення. Кетоацидоз. Діабетична ступня, діабетичні – гіпер-, - і гіпоглікемічні коми. ЦД 2 типу. Інсулінрезистентність. Зв'язок з ожирінням, порушенням ліпідного обміну. Кардіометаболічний синдром. Взаємозв'язок з розвитком атеросклерозу, артеріальної гіпертонії. Невідкладна допомога при гіперглікемічних і гіпоглікемічних комах. Національна програма профілактики порушень вуглеводного обміну та місце в ній лікарів-стоматологів. Особливості змін в ротовій порожнині при ЦД. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим на цукровий діабет. Лікування цукрового діабету: дієтотерапія, таблетовані протидіабетичні препарати, інсулін і його різновиди. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики цукрового діабету та його пізніх ускладнень. Вплив на фактори ризику. Курація хворих.</p>						

<p>6.2 Тема: Хвороби щитоподібної залози: дифузний токсичний зоб (тиреотоксикоз). Визначення. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перебіг. Ускладнення. Прогноз. Профілактика Роль лікаря-стоматолога в профілактиці. Гіпотиреоз. Симптоматика. Перебіг. Ускладнення. Хвороби прищитоподібних залоз – гіпопаратиреоз, Етіологія. Патогенез. Клінічні ознаки; гіпокальціємія, гіперфосфатемія. Судоми. Невідкладна допомога при судомному синдромі. Гіперпаратиреоз: фіброзно-кістозна остеопатія. Відкладення каменів у нирках, жовчному міхурі. Вплив на стан зубощелепової системи, порушень мінерального обміну. Курація хворих.</p>						
<p>6.3 Тема: Хвороби надниркових залоз. Недостатність надниркових залоз. Хвороба Аддісона. Причини. Фактори ризику. Діагностика. Ускладнення: аддісонова криза, надниркова кома. Невідкладна допомога. Секретуючі аденоми надниркових залоз. Синдром Кушинга. Клінічні ознаки (в т.ч слизової ротової порожнини та зубощелепової системі). Первинний гіперальдостеронізм (альдостерома, синдром Кона). Діагностика. Клінічні симптоми. Артеріальна гіпертензія. Невідкладна допомога при гіпертонічній кризі. Визначення альдостерону в крові та сечі. Феохромоцитома. Визначення ваніліл-мигдалевої кислоти у сечі. Діагностичні критерії. Комп'ютерна томографія, селективна флебографія, радіоізотопне дослідження надниркових залоз. Хвороби гіпофізу. Клінічні форми. Акромегалія. Клінічні ознаки. Діагностика. Принципи лікування. Гігантизм. Нанізм. Хвороба Іценко-Кушинга. Гіпопітуїтаризм. Нецукровий діабет. Характерні ознаки. Діагностика. Перебіг. Ускладнення. Принципи лікування. Диференціально-діагностичні ознаки змін язика і слизової оболонки ротової порожнини при захворюваннях ендокринної системи та порушеннях обміну речовин. Стоматологічна тактика. Курація хворих.</p>						
<p>Змістовий модуль 7. Хвороби органів кровотворення. <i>Конкретні цілі:</i> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з хворобами органів кровотворення. Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Тракувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини - Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах</p>	32	6	18	8	4	Поточний контроль у вигляді виконання різноманітних завдань – тестів формату А, тестів з конст-
<p>7.1 Тема: Анемії: визначення, етіологія, класифікація, діагностика. Залізодефіцитна анемія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування, профілактика. Стоматологічні аспекти клініки залізодефіцитної анемії. Ознаки сидеропенічного синдрому в порожнині рота. В₁₂/фолієво-дефіцитна анемія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування, профілактика. Стоматологічні аспекти клініки В₁₂/фолієво-дефіцитної анемії. Гіпопластична анемія: визначення, етіологія, патогенез, лабораторна діагностика, лікування, профілактика. Стоматологічні аспекти клініки гіпопластичної анемії. Тактика стоматолога при веденні пацієнтів з нейтропенією. Гемолітична анемія: етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування, профілактика. Стоматологічна тактика ведення хворих на серпоподібноклітинну анемію. Принципи лікування. Прогноз. Профілактика. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці анемії. Курація хворих.</p>						руктивною побудовою відповіді тощо;

<p>7.2 Тема: Гематоонкологічні хвороби. Сучасні погляди на етіологію та патогенез. Класифікація ВООЗ. Лейкози: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, особливості діагностики. Гострі лімфобластні (В- та Т клітинні) та хронічні лімфоцитарні лейкози та лімфоми. Діагностика. Перебіг. Основні синдроми. Принципи лікування. Особливості проявів в ротовій порожнині та їх лікування. Гострі мієлобластні та хронічні мієлоцитарні лейкози (хронічна мієлолейкемія, еритремія). Мієлодиспластичні синдроми. Пухлини з гістіоцитів та дендритичних клітин. Клінічні прояви. Основні синдроми. Діагностика. Перебіг. Диференційний діагноз. Принципи лікування. Особливості проявів в ротовій порожнині та значення лікаря-стоматолога в їх лікуванні. Істинна поліцитемія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування. Стоматологічні аспекти клініки і лікування істинної поліцитемії. Агранулоцитоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та принципи лікування. Поняття про цитостатичну хворобу. Клінічна і лабораторна діагностика цитопенічного синдрому і агранулоцитозу. Роль стоматолога в діагностиці, лікуванні проявів та ускладнень терапії гематоонкологічних хвороб. Курація хворих.</p>						
<p>7.3 Тема: Хвороби гемостазу (геморагічні хвороби). Сучасні класифікації, клінічні прояви, загальні принципи лабораторної діагностики порушень первинного, вторинного гемостазу та фібринолізу. Тромбоцитопенії та тромбоцитопатії (спадкові та набуті). Діагностика. Принципи лікування. Профілактика. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим з патологією первинного гемостазу. Тромбоцитопенічна пурпура (хвороба Верльгофа). Діагностичні критерії. Перебіг. Ускладнення. Невідкладна допомога при кровотечі. Зміни в ротовій порожнині. Гемофілії (А, В, С) та інші спадкові та набуті коагулопатії. Особливості тактики лікаря-стоматолога. Хвороба Віллебранда. Клінічні прояви та перебіг гемофілій та хвороби Віллебранда. Діагноз. Прогноз. Тактика стоматолога при втручаннях у ротовій порожнині у хворих на гемофілію. Принципи лікування та профілактики кровотеч. Геморагічний васкуліт (хвороба Шенлейн – Геноха). Етіологія. Патогенез. Фактори. Клінічна картина. Основні форми (шкірна, суглобова, абдомінальна, ниркова). Прояви у ротовій порожнині. Принципи лікування. Вазопатії. Причини. Клінічні прояви в ротовій порожнині. Діагностика. Профілактика і особливості зупинки кровотеч при васкулітах та вазопатіях в стоматологічній практиці. Курація хворих.</p>						
<p>Змістовий модуль 8. Захворювання імунної системи в практиці стоматолога. Алергічні хвороби. Вторинний імунodefіцит. <i>Конкретні цілі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Засвоїти основні принципи проведення обстеження пацієнта з хворобами органів імунної системи. Узагальнювати результати обстеження хворих та визначати на їх підставі клінічний діагноз - Тракувати взаємозв'язок соматичної патології та хвороб органів ротової порожнини - Засвоїти загальні принципи лікування, профілактики та надання допомоги при невідкладних станах 	12	2	4	6		Поточний контроль у вигляді виконання різноманітних завдань – тестів формату А, тестів з конструкторною

8.1 Тема: Поняття про алергози. Патогенез та типи алергічних реакцій. Алергічні реакції негайного типу. Анафілактичний шок. Гострі токсико-алергічні реакції (ГТАР): кропивниця, набряк Квінке. Сироваткова хвороба. Етіологія. Механізм розвитку. Види і форми анафілаксії. Клініка. Перебіг, Принципи лікування. Невідкладна допомога при тяжкій і анафілактичній формах. Вторинні імунодефіцити. Стоматологічні аспекти хвороб імунної системи. Курація хворих.						побудовою відповіді тощо;
ЗАХИСТ ІСТОРІЇ ХВОРОБИ	6		6			
Підсумковий контроль засвоєння модулю 2.	6		4	2		підсумковий модульний: -Тест-контроль -Контроль практичних навичок -Аналіз результатів інструментальних досліджень
РАЗОМ	255/8,5	46	140	69	2-4	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

№з/п	Тема	Кількість годин	Курс
модуль 1: "Основи внутрішньої медицини: хвороби органів дихання, кровообігу, травлення, ревматичні хвороби".			
1.	Хронічні обструктивні захворювання легень. Бронхіальна астма. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці.	2	II
2.	Пневмонії. Плеврити. Дихальна недостатність. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці.	2	II
3.	Гіпертонічна хвороба Симптоматичні артеріальні гіпертензії. Гіпертонічні кризи. Принципи профілактики та лікування. Зміни в ротовій порожнині при гіпертензіях.	2	II
4.	Серцева недостатність. Особливості лікарської тактики під час стоматологічних втручань у хворих з серцевою недостатністю.	2	III
5.	ІХС. Стенокардії. Клінічні форми. Гострий коронарний синдром. Принципи профілактики та лікування.	2	III
6.	Невідкладні стани в кардіології: інфаркт міокарда, раптова коронарна смерть, кардіогенний шок.	2	III
7.	Сінкопальні стани. Пароксизмальні тахікардії, брадикардії, синдром МАС, атріовентрикулярна блокада третього ступеня.	2	III
8.	Ревматична хвороба. Інфекційний ендокардит. Роль лікаря - стоматолога в профілактиці.	2	III
9.	Ураження клапанного апарату серця. Стоматологічні аспекти тактики ведення хворих та профілактики.	2	III
10.	Системні захворювання сполучної тканини. Стоматологічні прояви. Тактика ведення хворих.	2	III
11.	Хронічні захворювання кишечника: хронічний ентерит, синдром подразненого кишечника, неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона.	2	III
12.	Невідкладні стани в гастроентерології. Стоматологічні аспекти.	2	III
13.	Хронічні захворювання печінки.	2	III
14.	За захворювання нирок: пієлонефрити, гломерулонефрити.	2	III
15.	Ниркова недостатність. Уремічна кома. Стоматологічні аспекти клініки хронічної ниркової недостатності.	2	III
Модуль 2. "Основи внутрішньої медицини: хвороби кровотворення, ендокринної та імунної систем, алергічні хвороби".			
16.	Цукровий діабет.	2	IV
17.	Хвороби щитоподібної залози.	2	IV
18.	Хвороби наднирників та гіпофіза.	2	IV
19.	Невідкладні стани в ендокринології.	2	IV
20.	Анемії. Стоматологічні аспекти.	2	IV
21.	Лейкемії та лімфоми. Типові зміни в ротовій порожнині при агранулоцитозі та лейкозах.	2	IV
22.	Хвороби гемостазу. Хвороба Верльгофа. Клінічні прояви та перебіг гемофілій та хвороби Віллебранда.	2	IV
23.	Алергози. Анафілактичний шок. набряк Квінке. Кропивниця. Токсикоалергічні ураження шкіри та слизових оболонок.	2	IV
ВСЬОГО годин з дисципліни		46	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин	Курс
модуль 1: "Основи внутрішньої медицини: хвороби органів дихання, кровообігу, травлення, ревматичні хвороби".			
1.	Дихальна недостатність. Хвороби органів дихання з огляду лікаря-стоматолога. Принципи надання невідкладної допомоги. Гостра дихальна недостатність. Пневмоторакс. Асфіксія. Набряк легень. Основи біобезпеки та біоетики. Питання імунопрофілактики.	2	II
2.	Хронічне обструктивне захворювання легень. Синдром бронхіальної обструкції. Емфізема легень. Особливості стоматологічної тактики. Питання реабілітації та профорієнтації.	2	II
3.	Бронхіальна астма. Значення санації ротової порожнини для первинної та вторинної профілактики бронхіальної астми. Напад бронхіальної астми на стоматологічному прийомі: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Особливості стоматологічної тактики при лікуванні хворих на бронхіальну астму. Питання реабілітації та профорієнтації.	2	II
4.	Плевральний синдром. Етіологія, патогенез, клініка, плевриту та гідроторакса, принципи діагностики та лікування. Особливості тактики лікаря-стоматолога при цих станах	2	II
5	Пневмонії. Етіологія, патогенез, клініка, принципи діагностики та лікування. Стоматологічні аспекти ведення хворих.	2	II
6	Нагнійні захворювання легень. Бронхоектатична хвороба. Абсцес легені. Поняття про гангрену легені. Стоматологічні аспекти клініки і профілактики абсцесу легені.	2	II
7	Рак легені. Стоматологічні аспекти клініки раку легені. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують променеви терапію.	2	II
8	Артеріальні гіпертензії. Класифікація АГ по рівню АТ і ураженню органів-мішеней. Первинна (есенціальна) артеріальна гіпертензія. Стоматологічна тактика ведення хворих на артеріальну гіпертензію. Обсяг надання стоматологічної допомоги в залежності від рівня артеріального тиску.	2	II
9	Симптоматична артеріальна гіпертензія. Класифікація. Гіпертензивний криз на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, профілактика. Гіпертонічні кризи I та II типу, ускладнені та неускладнені. Невідкладна допомога при гіпертонічному кризі. Основні антигіпертензивні препарати. Роль стоматолога в профілактиці артеріальної гіпертензії.	2	II
10	Атеросклероз. Ішемічна хвороба серця (ІХС). Хронічні форми ІХС. Класифікація, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування та профілактики. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики атеросклерозу та ІХС.	2	III
11	ІХС. Стенокардії. Нестабільна стенокардія. Напад стенокардії на стоматологічному прийомі: діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Стоматологічні аспекти клініки хронічної ІХС. Тактика надання стоматологічної допомоги пацієнтам із хронічною ІХС.	2	III
12	ІХС. Гострий коронарний синдром. Інфаркт міокарда. Патогенез, класифікація, клінічні варіанти, діагностика. Зміни в ротовій порожнині у хворих на інфаркт міокарду.	2	III
13	ІХС. Гострий інфаркт міокарду. Ускладнення. Лікування. Стоматологічні аспекти діагностики, профілактики, невідкладної допомоги кардіогенного шоку.	2	III
14	Раптова зупинка кровообігу. Первинна зупинка серця (раптова коронарна смерть). Фібриляція шлуночків. Асистолія. Принципи серцево-легеневої реанімації. Стоматологічні аспекти діагностики, невідкладної допомоги, профілактики.	2	III
15	Серцева недостатність. Гостра серцева недостатність. Тромбоемболія легеневої артерії. Хронічна серцева недостатність. Хронічне легеневе серце. Стоматологічні аспекти діагностики, невідкладної допомоги, профілактики.	2	III
16	Аритмії серця. Екстрасистолія. Пароксизмальна надшлуночкова та шлуночкова тахікардія. Стоматологічні аспекти діагностики, невідкладної допомоги, профілактики.	2	III

17	Миготлива аритмія. Тріпотіння передсердь. Блокади серця. Повна атріовентрикулярна блокада. Синдром Морган'ї-Адамса-Стокса. Стоматологічні аспекти діагностики, невідкладної допомоги, профілактики та ведення хворих з аритміями серця.	2	Ш
18	Артеріальні гіпотензії. Гостра судинна недостатність. Непритомність. Колапс. Шок. Стоматологічні аспекти діагностики, невідкладної допомоги, профілактики.	2	Ш
19	Ревматична хвороба. Гостра ревматична гарячка. Хронічна ревматична хвороба серця. Стоматологічні аспекти. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці та лікуванні.	6	Ш
20	Інфекційний ендокардит. Особливості стоматологічної тактики у хворих на інфекційний ендокардит. Тактика стоматолога при санації гнійних уражень зубо-щелепної системи. Роль стоматолога в профілактиці інфекційного ендокардиту: показання до профілактичного прийому антибіотиків, схеми антибіотикопрофілактики.	6	Ш
21	Набуті вади серця. Мітральні вади. Аортальні вади. Етіологія, особливості гемодинаміки, клініка, діагностика, принципи лікування, показання до хірургічної корекції, профілактика. Стоматологічна тактика ведення хворих з набутими вадами серця.	6	Ш
22	Системна склеродермія. Синдром Рейно. Синдром Шегрена. Ревматоїдний артрит. Системний червоний вовчак. Системні васкуліти. Клініка і лікування вузликового поліартеріїту. Стоматологічні прояви. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують системну глюкокортикоїдну терапію.	6	Ш
23	Гастрити. Виразкова хвороба шлунка та 12-палої кишки. Ускладнення: пенетрація, перфорація, кровотеча, стеноз воротаря, малігнізація. Невідкладна терапія. Хронічний ентерит. Неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона. Синдром подразненого кишечника. Роль стоматолога в профілактиці хвороб шлунково-кишкового тракту.	6	Ш
24	Панкреатити. Особливості больового синдрому. Невідкладна допомога. Холецистити. Жовчнокам'яна хвороба. Диференціальна діагностика жовтяниць. Печінкова колька. Хронічні гепатити. Цирози печінки. Стоматологічні аспекти. Правила безпеки при наданні стоматологічної допомоги хворому, який інфікований вірусами гепатитів В, С, D. Невідкладна допомога при печінковій комі (гепатаргії), кровотечі з вен стравоходу, значному асциті. Роль стоматолога у профілактиці.	6	Ш
25	Пієлонефрити. Сечокам'яна хвороба. Основні синдроми. Роль санації вогнищ інфекції в профілактиці.	4	Ш
26	Гострий та хронічний гломерулонефрит. Поняття про хронічну хворобу нирок. Нефротичний синдром. Невідкладна допомога при нефрогенній артеріальній гіпертензії. Значення санації ротової порожнини в профілактиці та лікуванні.	6	Ш
27	Гостра ниркова недостатність. Хронічна ниркова недостатність. Уремія. Уремична кома. Невідкладна допомога. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці загострень. Стоматологічні аспекти клініки хронічної ниркової недостатності. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які знаходяться на хронічному гемодіалізі. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують імуносупресивну терапію.	4	Ш
28	Підсумковий контроль засвоєння модулю 1.	4	
Модуль 2. "Основи внутрішньої медицини: хвороби кровотворення, ендокринної та імунної систем, алергічні хвороби".			
29	Цукровий діабет (ЦД). Класифікація. ЦД 1 типу. Значення вірусної агресії та імунних порушень. Ускладнення. Кетоацидоз. Діабетична ступня, діабетичні – гіпер-, - і гіпоглікемічні коми. ЦД 2 типу. Інсулінрезистентність. Зв'язок з ожирінням, порушенням ліпідного обміну. Кардіометаболічний синдром. Невідкладна допомога при гіперглікемічних і гіпоглікемічних комах. Національна програма профілактики порушень вуглеводного обміну та місце в ній лікарів-стоматологів. Стоматологічні аспекти. Профілактика цукрового діабету та його пізніх ускладнень. Курація хворих.	6	IV
30	Хвороби щитоподібної залози. Дифузний токсичний зоб. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці. Гіпотиреоз. Симптоматика. Перебіг. Ускладнення. Хвороби прищитоподібних залоз – гіпопаратиреоз. Невідкладна допомога при судомному синдромі. Гіперпаратиреоз: фіброзно-кістозна остеопатія. Вплив на стан зубощелепової системи, порушень мінерального обміну. Курація хворих.	6	IV

31	Недостатність надниркових залоз. Хвороба Аддісона. Аддісонова криза, надниркова кома. Невідкладна допомога. Синдром Кушинга. Первинний гіперальдостеронізм (альдостерома, синдром Кона). Феохромоцитома. Невідкладна допомога при гіпертонічній кризі. Акромегалія. Гігантизм. Нанізм. Хвороба Іценко-Кушинга. Гіпопітуїтаризм. Нецукровий діабет. Диференціально-діагностичні ознаки змін язика і слизової оболонки ротової порожнини при захворюваннях ендокринної системи та порушеннях обміну речовин. Курація хворих.	6	IV
32	Анемії. Залізодефіцитна анемія. В₁₂/фолієво-дефіцитна анемія. Гіпопластична анемія. Стоматологічні аспекти клініки анемій. Тактика стоматолога при веденні пацієнтів з нейтропенією. Гемолітична анемія. Роль лікаря-стоматолога в профілактиці анемій. Курація хворих.	6	IV
33	Лейкози. Гострі лімфобластні (В- та Т клітинні) та хронічні лімфоцитарні лейкози та лімфоми. Гострі мієлобластні та хронічні мієлоцитарні лейкози (хронічна мієлолейкемія, еритремія). Мієлодиспластичні синдроми. Пухлини з гістіоцитів та дендритичних клітин. Істинна поліцитемія. Агранулоцитоз. Роль стоматолога в діагностиці, лікуванні проявів та ускладнень терапії гематоонкологічних хвороб. Курація хворих.	6	IV
34	Хвороби гемостазу. Тромбоцитопенії та тромбоцитопатії (спадкові та набуті). Особливості надання стоматологічної допомоги хворим з патологією первинного гемостазу. Тромбоцитопенічна пурпура (хвороба Верльгофа). Невідкладна допомога при кровотечі. Зміни в ротовій порожнині. Клінічні прояви та перебіг гемофілій та хвороби Віллебранда. Тактика стоматолога при втручаннях у ротовій порожнині у хворих на гемофілію. Геморагічний васкуліт (хвороба Шенлейн – Геноха). Клінічні прояви в ротовій порожнині. Вазопатії. Профілактика і особливості зупинки кровотеч при васкулітах та вазопатіях в стоматологічній практиці. Курація хворих.	6	IV
35	Алергічні реакції негайного типу. Анафілактичний шок. Гострі токсико-алергічні реакції (ГТАР): кропивниця, набряк Квінке. Сироваткова хвороба. Етіологія. Механізм розвитку. Види і форми анафілаксії. Клініка. Перебіг, Принципи лікування. Невідкладна допомога при тяжкій і анафілактичній формах. Вторинні імунodefіцити. Стоматологічні аспекти хвороб імунної системи. Курація хворих.	4	IV
36	ЗАХИСТ ІСТОРІЇ ХВОРОБИ	6	IV
37	Підсумковий контроль засвоєння модулю 2.	4	IV
	ВСЬОГО годин з дисципліни	140	II-IV

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

№ з/п	Тема	Кількість годин	Курс
модуль 1: "Основи внутрішньої медицини: хвороби органів дихання, кровообігу, травлення, ревматичні хвороби".			
1.	Основи біобезпеки та біоетики	2	II
2.	Гострий бронхіт. Хронічний бронхіт	2	II
3.	Пневмонія	2	II
4.	Гостра дихальна недостатність	2	II
5.	Нагнійні захворювання легень	2	II
6.	Рак легені	2	II
7.	Плеврит	2	II
8.	Бронхіальна астма	1	II
9.	Невідкладні стани в пульмонології	1	II
10.	Артеріальні гіпертензії	2	II
11.	Атеросклероз. Хронічні форми ІХС	3	III
10.	Серцево-судинна недостатність	2	III
11.	Гострі форми ІХС	1	III
13.	Серцеві аритмії	1	III
14.	Невідкладні стани в кардіології	1	III
15.	Ревматична лихоманка. Інфекційний ендокардит	1	III
16.	Набуті вади серця	1	III
17.	Системна склеродермія. Системний червоний вовчак. Системні васкуліти.	2	III
18.	Синдром Рейно. Синдром Шегрена	2	III
19.	Хронічний гастрит. Пептичні виразки шлунка і дванадцятипалої кишки	1	III
20.	Хронічні захворювання кишечника	1	III
21.	Хронічний панкреатит	1	III
22.	Жовчнокам'яна хвороба. Хронічний холецистит	1	III
23.	Диференціальна діагностика жовтяниць. Хронічні захворювання печінки	1	III
24.	Невідкладні стани в гастроентерології. Шлунково-кишкові кровотечі	1	III
25.	Захворювання нирок.	2	III
26.	Ниркова недостатність	1	III
27.	Невідкладні стани в нефрології	2	III
28.	Підсумковий контроль засвоєння модулю 1.	2	III
Модуль 2. "Основи внутрішньої медицини: хвороби кровотворення, ендокринної та імунної систем, алергічні хвороби".			
29.	Цукровий діабет	2	IV
30.	Хвороби щитоподібної залози	2	IV
31.	Хвороби надниркових залоз і гіпофізу	2	IV
32.	Невідкладні стани в ендокринології	2	IV
33.	Анемії	2	IV
34.	Лейкози	3	IV
35.	Геморагічні діатези	3	IV
36.	Алергози. Сироваткова хвороба.	2	IV
37.	Вторинні імунodefіцити.	2	IV
38.	Невідкладні стани в алергології	2	IV
39.	Підсумковий контроль засвоєння модулю 2.	2	IV
	ВСЬОГО годин з дисципліни	69	

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

засвоєння модулю 1: "Основи внутрішньої медицини: хвороби органів дихання, кровообігу, сечовиділення, травлення, ревматичні хвороби".

1. Внутрішні хвороби: визначення, мета вивчення студентами стоматологічного факультету, методи дослідження хворого, принципи лікування і профілактики.
2. Поняття про симптом, синдром і діагноз. Етапи діагностичного процесу. Прогноз в клініці внутрішніх хвороб.
3. Гострий бронхіт: етіологія, патогенез, клініка, лікування, профілактика.
4. Хронічний бронхіт: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, ускладнення, діагностика, лікування, профілактика. Поняття про хронічну обструктивну хворобу легень.
5. Особливості стоматологічної тактики при хронічному обструктивному бронхіті.
6. Хронічне легеневе серце: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
7. Бронхоектатична хвороба: визначення, етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, медикаментозна і хірургічне лікування, профілактика.
8. Бронхіальна астма: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, лікування, профілактика.
9. Напад бронхіальної астми на стоматологічному прийомі: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика. Поняття про астматичний статус.
10. Стоматологічні аспекти клініки бронхіальної астми.
11. Особливості стоматологічної тактики при лікуванні хворих на бронхіальну астму.
12. Пневмонія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, лікування, профілактика.
13. Стоматологічні аспекти клініки пневмонії.
14. Стоматологічні аспекти ведення хворих на пневмонію.
15. Абсцес легені: визначення, етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, консервативне лікування, показання до хірургічного лікування, профілактика. Поняття про гангрену легені.
16. Стоматологічні аспекти клініки і профілактики абсцесу легені.
17. Рак легені: теорії виникнення злоякісних пухлин, фактори ризику, класифікація, клініка, діагностика, лікування, показання до хірургічного лікування, профілактика.
18. Стоматологічні аспекти клініки раку легені.
19. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують променеви терапію (на прикладі раку легені).
20. Плеврит: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, відмінності від гідротораксу, лікування, профілактика.
21. Легенева кровотеча на стоматологічному прийомі: групи ризику, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
22. Гостра дихальна недостатність на стоматологічному прийомі: визначення, групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
23. Спонтанний пневмоторакс: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
24. Ревматична лихоманка: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
25. Стоматологічні аспекти клініки ревматичної лихоманки.
26. Особливості стоматологічної тактики у хворих на ревматичну лихоманку.
27. Інфекційний ендокардит: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
28. Стоматологічні аспекти клініки інфекційного ендокардиту.
29. Особливості стоматологічної тактики у хворих на інфекційний ендокардит. Роль стоматолога в профілактиці інфекційного ендокардиту: показання до профілактичного прийому антибіотиків, схеми антибіотикопрофілактики.
30. Мітральна недостатність: етіологія, особливості гемодинаміки, клініка, діагностика, принципи лікування, показання до хірургічної корекції, профілактика.
31. Мітральний стеноз: етіологія, особливості гемодинаміки, клініка, діагностика, принципи лікування, показання до хірургічної корекції, профілактика.
32. Аортальна недостатність: етіологія, особливості гемодинаміки, клініка, діагностика, принципи лікування, показання до хірургічної корекції, профілактика.
33. Аортальний стеноз: етіологія, особливості гемодинаміки, клініка, діагностика, принципи лікування, показання до хірургічної корекції, профілактика.
34. Стоматологічна тактика ведення хворих з набутими вадами серця.
35. Атеросклероз: визначення, фактори ризику, механізми утворення атеросклеротичної бляшки, клінічний

перебіг.

36. Роль періодонтита в формуванні атеросклерозу. Значення робіт Расела Роса у вивченні патогенезу атеросклерозу.
37. Ішемічна хвороба серця (ІХС): фактори ризику, патогенез, клінічні форми, класифікація.
38. Хронічні форми ІХС: класифікація, патогенез, клініка, інструментальна діагностика, лікування, профілактика.
39. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики атеросклерозу та ІХС. Вплив на керуємі фактори ризику.
40. Напад стенокардії на стоматологічному прийомі: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
41. Стоматологічні аспекти клініки хронічної ІХС.
42. Тактика надання стоматологічної допомоги пацієнтам із хронічною ІХС.
43. Раптова коронарна смерть на стоматологічному прийомі: визначення, групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
44. Гострий коронарний синдром: визначення, класифікація, принципи терапії.
45. Інфаркт міокарда: визначення, патогенез, класифікація, типова клініка гострого періоду, діагностика резорбційно-некротичного синдрому, зміни ЕКГ.
46. Інфаркт міокарда: типовий і атипові клінічні варіанти гострого періоду.
47. Ускладнення інфаркту міокарда. Діагностика, класифікація, лікування кардіогенного шоку.
48. Принципи лікування інфаркту міокарда.
49. Інфаркт міокарда на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
50. Артеріальні гіпертензії: визначення, класифікація, патогенез, поняття про органи-мішені, клініка, лікування.
51. Гіпертонічна хвороба: визначення, класифікація, фактори ризику, лікування, профілактика.
52. Вторинні артеріальні гіпертензії: визначення, етіологія, лікування, профілактика.
53. Стоматологічні аспекти клініки артеріальної гіпертензії.
54. Стоматологічна тактика ведення хворих на артеріальну гіпертензію. Обсяг надання стоматологічної допомоги в залежності від рівня артеріального тиску.
55. Гіпертензивний криз на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
56. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики артеріальної гіпертензії. Вплив на фактори ризику.
57. Пароксизмальна надшлуночкова тахікардія на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
58. Пароксизмальна шлуночкова тахікардія на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
59. Постійна форма миготливої аритмії: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, ЕКГ-діагностика, принципи планової терапії.
60. Тактика стоматолога при веденні пацієнтів, які тривало приймають аспірин або пероральні антикоагулянти.
61. Пароксизмальна форма миготливої аритмії на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
62. Повна атріовентрикулярна блокада на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
63. Стоматологічні аспекти ведення хворих з аритміями серця.
64. Хронічна серцева недостатність: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, лікування, профілактика.
65. Тромбоемболія легеневої артерії: визначення, фактори ризику, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
66. Гостра лівошлуночкова недостатність на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
67. Непритомність на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
68. Хронічний гастрит: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
69. Стоматологічні аспекти хронічного гастрита. Роль стоматолога в профілактиці хронічного гастрита С.
70. Пептичні виразки шлунка і дванадцятипалої кишки: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, ускладнення, консервативне лікування, показання до хірургічного втручання.
71. Стоматологічні аспекти пептичних виразок шлунка і дванадцятипалої кишки. Роль стоматолога в профілактиці пептичних виразок шлунка і дванадцятипалої кишки.

72. Хронічний ентерит: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лікування, профілактика.
73. Стоматологічні аспекти клініки хронічного ентериту. Роль стоматолога в профілактиці дисбіозу кишечника.
74. Неспецифічний виразковий коліт: фактори ризику, патогенез, клініка, ускладнення, лікування.
75. Хвороба Крона: фактори ризику, патогенез, клініка, ускладнення, лікування.
76. Синдром подразненого кишечника: фактори ризику, класифікація, клініка, лікування, профілактика.
77. Хронічний панкреатит: етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, лікування, профілактика.
78. Стоматологічні аспекти клініки хронічного панкреатиту. Роль стоматолога в профілактиці хронічного панкреатиту в населення.
79. Жовчнокам'яна хвороба: фактори ризику, патогенез, клініка, ускладнення, лікування, профілактика.
80. Жовчна колька на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
81. Хронічний холецистит: етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, лікування, профілактика.
82. Диференціальна діагностика жовтяниці, значення лабораторних методів дослідження. Роль стоматолога у ранній діагностиці жовтяниці.
83. Визначення та етіологія хронічного гепатиту і цирозу печінки. Поняття про основні клініко-біохімічні синдроми в гепатології.
84. Хронічний гепатит: визначення, етіологія, клініка, лікування, профілактика.
85. Цироз печінки: визначення, етіологія, клініка, лікування, профілактика.
86. Стоматологічні прояви хронічних захворювань печінки.
87. Особливості стоматологічної тактики при хронічних захворюваннях печінки. Правила безпеки при наданні стоматологічної допомоги хворому, який інфікований вірусами гепатитів В, С, D.
88. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики хронічних захворювань печінки вірусної та алкогольної етіології.
89. Печінкова енцефалопатія: провокуючі фактори, патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
90. Шлунково-кишкова кровотеча на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
91. Гострий гломерулонефрит: визначення, етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, лікування, профілактика.
92. Хронічні гломерулонефрити: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
93. Хронічний пієлонефрит: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, лікування, профілактика.
94. Ниркова колька на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
95. Гостра ниркова недостатність: класифікація, етіологія, клініка, принципи лікування. Стоматологічні аспекти клініки і профілактики гострої ниркової недостатності.
96. Хронічна ниркова недостатність: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
97. Стоматологічні аспекти клініки хронічної ниркової недостатності. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які знаходяться на хронічному гемодіалізі.
98. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують імуносупресивну терапію (на прикладі хворих з трансплантованою ниркою).
99. Уремична кома: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога.
100. Ревматоїдний артрит: визначення, клініка, діагностика, лікування.
101. Стоматологічні прояви ревматоїдного артрити.
102. Особливості стоматологічної тактики при ревматоїдному артриті.
103. Системний червоний вовчак: визначення, клініка, діагностика, лікування.
104. Стоматологічні прояви системного червоного вовчака.
105. Тактика ведення хворих на системний червоний вовчак в практиці стоматолога.
106. Особливості стоматологічної тактики у хворих, які отримують системну глюкокортикоїдну терапію (на прикладі хворих на системний червоний вовчак).
107. Системна склеродермія: визначення, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
108. Стоматологічні прояви системної склеродермії.
109. Системні васкуліти: визначення, класифікація, етіологія. Клініка і лікування вузликівого поліартеріїта.
110. Стоматологічні прояви системних васкулітів.
111. Синдром Рейно: визначення, етіологія, клініка, лікування.
112. Синдром Шегрена: визначення, етіологія, клініка, лікування.
113. Стоматологічні прояви синдрому Шегрена.
114. Тактика ведення хворих на синдром Шегрена в практиці стоматолога.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

засвоєння модулю 1: "Основи внутрішньої медицини: хвороби органів дихання, кровообігу, сечовиділення, травлення, ревматичні хвороби".

1. Демонструвати володіння навичками проведення:

- пальпації грудної клітини;
- пальпації живота;
- пальпації суглобів;
- пальпації лімфатичних вузлів;
- пальпації щитоподібної залози;
- пальпації судин;
- перкусії легень;
- перкусії серця;
- перкусії живота;
- аускультатії легень;
- аускультатії серця;
- аускультатії живота;
- вимірювання артеріального тиску;
- дослідження частоти пульсу;
- промивати шлунок;
- промивати кишківник

2. Діагностувати в амбулаторних умовах внутрішні хвороби, які потребують особливої тактики стоматолога та ведуть до невідкладних станів з метою профілактики ускладнень та надання невідкладної допомоги:

- бронхіальна астма,
- синдром гострої дихальної недостатності, ідентифікувати як його причину, загострення ХОЗЛ,
- пневмонії з тяжким перебігом,
- плевральний синдром,
- визначати попередній синдромний діагноз при болю в ділянці серця,
- діагностувати артеріальну гіпертензію та ідентифікувати есенціальну артеріальну гіпертензію
- визначати попередній синдромний діагноз при гострій ревматичній лихоманці, інфекційному ендокардиті, -
- діагностувати клапанну хворобу серця, мітральні та аортальні вади серця
- діагностувати гастрит, виразкову хворобу,
- визначати синдром гепатоцелюлярної недостатності, ідентифікувати його причину,
- діагностувати гепатит, цироз печінки, печінкову недостатність, печінкову кому,
- визначати стан «гострого живота» та визначати його можливі причини, жовтяницю,
- визначати набряковий (нефротичний) синдром та синдром ниркової артеріальної гіпертензії, уремічної прекоми та коми,

3. Призначати необхідні лабораторні та інструментальні методи дослідження та готувати хворого до можливих оперативних втручань. Знати особливості тактики лікаря-стоматолога при цих станах.

4. Визначати ознаки внутрішніх хвороб у ротовій порожнині за станом слизової оболонки ротової порожнини, язика і зубо-щелепної системи.

5. Застосовувати знання предмету «внутрішні хвороби» для профілактики стоматологічних захворювань та визначення тактики ведення стоматологічного хворого.

6. Вміти швидко діагностувати та надавати невідкладну допомогу при наступних станах:

- напад бронхіальної астми, астматичний статус;
- легенева кровотеча;
- гостра дихальна недостатність;
- спонтанний пневмоторакс;
- напад стенокардії;
- раптова коронарна смерть;
- інфаркт міокарда в гострій стадії;
- гіпертензивний криз;
- пароксизмальна надшлуночкова тахікардія;
- пароксизмальна шлуночкова тахікардія;
- пароксизмальна форма миготливої аритмії;
- повна атріовентрикулярна блокада;
- гостра лівошлуночкова недостатність;
- непритомність;
- жовчна колька;
- печінкова енцефалопатія;
- шлунково-кишкова кровотеча;
- ниркова колька;
- уремічна кома;

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

засвоєння модулю 2: „Основи внутрішньої медицини: хвороби кровоутворення, ендокринної та імунної систем, алергічні хвороби”.

1. Цукровий діабет: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, лабораторна діагностика.
2. Цукровий діабет: клініка, поняття про пізні ускладнення (діабетичні ангіопатії та нейропатії), особливості клінічного перебігу цукрового діабету 1 і 2 типів.
3. Лікування цукрового діабету: дієтотерапія, таблетовані протидіабетичні препарати, інсулін і його різновиди.
4. Стоматологічні аспекти клініки цукрового діабету.
5. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим на цукровий діабет.
6. Діабетичний кетоацидоз на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
7. Гіпоглікемія на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
8. Роль стоматолога у формуванні в населення уявлень щодо профілактики цукрового діабету та його пізніх ускладнень. Вплив на фактори ризику.
9. Синдром тиреотоксикозу: патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.
10. Стоматологічні аспекти клініки і лікування пацієнтів з синдромом тиреотоксикозу.
11. Тиреотоксичний криз: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога.
12. Синдром гіпотиреозу: патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.
13. Стоматологічні аспекти клініки і лікування пацієнтів з синдромом гіпотиреозу.
14. Гіпотиреоїдна кома: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога.
15. Хвороба/синдром Іценка-Кушинга: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
16. Стоматологічні аспекти клініки і лікувальної тактики при хворобі/синдромі Іценка-Кушинга.
17. Хронічна недостатність кори надниркових залоз: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
18. Стоматологічна тактика при веденні хворих на хронічну недостатність кори надниркових залоз.
19. Адреналовий (адисонічний) криз: провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога.
20. Феохромочитома: визначення, етіологія, клініка, діагностика, лікування.
21. Стоматологічна тактика при веденні хворих на феохромочитому.
22. Акромегалія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
23. Стоматологічні ознаки акромегалії.
24. Стоматологічна тактика при веденні хворих на акромегалію.
25. Анемія: визначення, етіологія, класифікація, діагностика.
26. Залізодефіцитна анемія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування, профілактика.
27. Стоматологічні аспекти клініки залізодефіцитної анемії. Ознаки сидеропенічного синдрому в порожнині рота.
28. В12/фолієво-дефіцитна анемія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування, профілактика.
29. Стоматологічні аспекти клініки В12/фолієво-дефіцитної анемії.
30. Гіпопластична анемія: визначення, етіологія, патогенез, лабораторна діагностика, лікування, профілактика.
31. Стоматологічні аспекти клініки гіпопластичної анемії. Тактика стоматолога при веденні пацієнтів з нейтропенією.
32. Гемолітична анемія: етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування, профілактика.
33. Стоматологічна тактика ведення хворих на серпоподібноклітинну анемію.
34. Лейкози: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, особливості діагностики.
35. Гострий лейкоз: етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, кінець, лікування, профілактика.
36. Стоматологічні аспекти клініки і лікування гострого лейкозу.
37. Хронічний мієлоїдний лейкоз: етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, кінець, лікування.
38. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим на хронічний мієлоїдний лейкоз.
39. Хронічний лімфоїдний лейкоз: етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, кінець, лікування.
40. Особливості надання стоматологічної допомоги хворим на хронічний лімфоїдний лейкоз.
41. Істинна поліцитемія: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, кінець, лікування.
42. Стоматологічні аспекти клініки і лікування істинної поліцитемії.
43. Поняття про систему гемостазу: визначення, компоненти системи, етапи гемостазу, класифікація геморагічних діатезів, типи кровоточивості.
44. Хвороба Рандю-Ослера: визначення, механізм розвитку, клініка.
45. Стоматологічні аспекти клініки і лікування хвороби Рандю-Ослера.

46. Геморагічний васкуліт: визначення, етіологія, патогенез, клініка, лабораторна діагностика, лікування.
47. Хвороба Верльгофа: визначення, клініка, лабораторна діагностика, лікування.
48. Стоматологічні аспекти клініки і лікування хвороби Верльгофа.
49. Гемофілії: визначення, класифікація, клініка, лабораторна діагностика, лікування.
50. Тактика стоматолога при веденні хворих на гемофілію.
51. Алергічні реакції: визначення, групи алергенів, патогенетичні стадії, класифікація, принципи лікування, профілактика.
52. Алергени в стоматологічному кабінеті. Профілактика алергічних реакцій на стоматологічному прийомі.
53. Анафілактичний шок на стоматологічному прийомі: визначення, групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
54. Генералізована кропив'янка і набряк Квінке на стоматологічному прийомі: групи ризику, провокуючі фактори, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
55. Синдром Лайела в стоматологічній практиці: групи ризику, провокуючі фактори, клініка, лікувальна тактика.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
засвоєння модулю 2: „Основи внутрішньої медицини: хвороби кровоутворення, ендокринної та імунної систем, алергічні хвороби”.

1. Демонструвати володіння навичками проведення:

- пальпації грудної клітини;
- пальпації живота;
- пальпації суглобів;
- пальпації лімфатичних вузлів;
- пальпації щитоподібної залози;
- пальпації судин;
- перкусії легень;
- перкусії серця;
- перкусії живота;
- аускультатії легень;
- аускультатії серця;
- аускультатії живота;
- вимірювання артеріального тиску;
- дослідження частоти пульсу;
- промивати шлунок;
- промивати кишківник

2. Вміти діагностувати в амбулаторних умовах внутрішні хвороби, які потребують особливої тактики стоматолога та ведуть до невідкладних станів з метою профілактики ускладнень та надання невідкладної допомоги:

- цукровий діабет та інші синдроми захворювань ендокринної системи, які ведуть до тяжких ускладнень та коматозних станів,
- діагностувати анемії,
- гематоонкологічні хвороби,
- порушення гемостазу та інші синдроми захворювань кровотворної системи, які ведуть до тяжких ускладнень,
- алергічні реакції негайного типу (анафілактичний шок, гострі токсико-алергічні реакції: кропивниця, набряк Квінке. Сироваткова хвороба.)

3. Призначати необхідні лабораторні та інструментальні методи дослідження та готувати хворого до можливих оперативних втручань. Знати особливості тактики лікаря-стоматолога при цих станах.

4. Вміти визначати ознаки внутрішніх хвороб у ротовій порожнині за станом слизової оболонки ротової порожнини, язика і зубо-щелепної системи.

5. Вміти застосовувати знання предмету «внутрішні хвороби» для профілактики стоматологічних захворювань та визначення тактики ведення стоматологічного хворого.

6. Вміти швидко діагностувати та надавати невідкладну допомогу при наступних станах:

- діабетичний кетоацидоз;
- гіпоглікемія;
- тиреотоксичний криз;
- гіпотиреоїдна кома;
- адреналовий криз;
- анафілактичний шок;
- генералізована кропив'янка і набряк Квінке;
- синдром Лайела.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Внутрішня медицина: Підручник: У 3 т. - Т. 1 / За ред. К. М. Амосової. - К.: Медицина, 2008.-1056 с
2. Внутрішні хвороби: Підручник для студентів стоматологічного факультету / За ред. М. С. Расіна. - Полтава: ТОВ «Допомога», ЧФ «Форміка», 2002. - 344 с
3. Нейко Е. М., Боцюрко В. Д. Внутрішні хвороби. - К.: Здоров'я, 2000. - 528 с
4. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю. М. Мостового. - Вінниця: ДП «ДКФ», 2008. - 528 с
5. Данілевський М. Ф., Несин О. Ф., Рахній Ж. І. Захворювання слизової оболонки порожнини рота.-К.: Здоров'я, 1998.-С. 218-314.
6. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів/ За ред. Проф.. Ю.М. Мостового, 11-те вид., доповнене та перероблене – Вінниця: «ДКФ», 2009. – 527 с.
7. Методичні розробки для аудиторної та самостійної роботи студентів.

Додаткова література:

1. Внутренние болезни: Учебник: В 2 т. / Под ред. А. И. Мартынова, Н. А. Мухина, В. С. Моисеева, А. С. Галявича - М.: ГЭОТАР-МЕД, 2005. - Т. 1. - 600 с.
2. Внутренние болезни: Учебник: В 2 т. / Под ред. А. И. Мартынова, Н. А. Мухина, В. С. Моисеева, А. С. Галявича - М.: ГЭОТАР-МЕД, 2005. - Т. 2. - 648 с.
3. Маколкин В. Н., Овчаренко С. И. Внутренние болезни. - М.: Медицина, 2005. - 592 с.
4. Еталони практичних навичок з терапії . – К., 2005.
5. Медицина неотложных состояний. Скорая и неотложная медицинская помощь; учебник для студентов, врачей-интернов ВМУЗ и врачей курсантов ВМУЗ последипломного образования / И. С. Зозуля, А.В. Вернигора, В.И. Боброва и др. под ред. И.С. Зозули – К: Медицина 2008 – 695с.
6. Банченко Г. В., Максимовский Ю. М., Гришин В. М. Язык - «зеркало» организма. - М., 2000.-С. 218-306